

Tema a 25-a: Sacramentul preoției

Prin sacramentul Preoției se conferă o participare la preoția lui Cristos-Cap. Preoția ministerială se deosebește în mod esențial de preoția comună a credincioșilor.

22.10.2025

1. Preoția lui Cristos

Din poporul israelit, desemnat în Exodul 19, 6 ca „împărăție de preoți”,

tribul lui Levi a fost ales de Dumnezeu „pentru slujirea cortului mărturiei” (Num 1, 50); la rândul său, dintre leviți erau consacrați preoții Vechiului Legământ prin ritualul ungerii (cf. Ex 29, 1-7), primind o funcție „ca să mijlocească pentru oameni în cele către Dumnezeu, ca să aducă daruri și jertfe pentru păcate” (Evr 5,1). Ca element al Legii mozaice, această preoție este o „introducere la o speranță mai bună” (Evr 7,19), o „umbră a bunurilor viitoare”, dar ea însăși „nu poate niciodată, prin niște jertfe tot aceleași, care se aduc neîncetat din an în an, să desăvârșească pe cei ce se apropie” (Evr 10,1). Preoția levitică prefigura într-un anumit mod, în poporul ales, împlinirea deplină a preoției în Isus Cristos, care nu este legat nici de genealogie, nici de jertfele templului, nici de Lege, ci doar de Însuși Dumnezeu (cf. Evr 6,17-20 și 7,1 ss.). De aceea, a fost „proclamat de Dumnezeu Mare Preot

după rânduiala lui Melchisedec” (Evr 5,10), care „prin o singură jertfă i-a dus pentru totdeauna la desăvârșire pe cei care se sfințesc” (Evr 10,14). Într-adevăr, Cuvântul lui Dumnezeu întrupat, împlinind profețiile mesianice, răscumpără pe toți oamenii prin moartea și învierea Sa, dându-și propria viață împlinind astfel condiția Sa preoțească. Această preoție, pe care Isus Însuși o prezintă în termeni de consacrare și misiune (cf. In 10,14-18), are, așadar, o valoare universală: nu există „o acțiune mântuitoare a lui Dumnezeu în afara unicei mijlociri a lui Cristos”[1].

2. Preoția la apostoli și în succesiunea apostolică

La Cina cea de Taină, Isus manifestă voința de a face pe apostolii Săi să participe la preoția Sa, exprimată ca sfințire și misiune: „După cum m-ai trimis pe mine în lume, și eu îi trimit

pe ei în lume și pentru ei mă consacru pe mine însumi, ca și ei să fie consacrați în adevăr” (In 17,18-19). Această participare se realizează în diferite momente de-a lungul slujirii lui Cristos, care pot fi considerate pașii succesivi care conduc la instituirea sacramentului Preoției: când îi cheamă pe apostoli, constituindu-i ca un colegiu (cf. Mc 3,13-19), când îi învață și îi trimite să predice (cf. Lc 9,1-6), când le conferă puterea de a ierta păcatele (cf. In 20,22-23), când le încredințează misiunea universală (cf. Mt 28,18-20); până la ocazia cea mai deosebită în care le poruncește să celebreze Euharistia: „Faceți aceasta în amintirea mea” (1 Cor 11,24). În misiunea apostolică ei „au fost „deplin confirmați în ziua Rusaliilor”[2].

Pe parcursul vieții lor, „nu numai că au avut diverși colaboratori în exercitarea misiunii, dar, pentru ca

misiunea încredințată lor să continue și după moartea lor, apostolii, ca printr-un testament, le-au încredințat colaboratorilor lor imediați sarcina de a duce la bun sfârșit și de a consolida lucrarea pe care ei au început-o (...). Și le-au dat și porunca ca, la rândul lor, alți bărbați vrednici să-și asume misiunea, după moartea lor”[3]. Astfel, „episcopii, împreună cu preoții și diaconii, au primit misiunea de a sluji comunitatea, stând în fruntea turmei, în numele lui Dumnezeu, ca păstori, ca învățători ai doctrinei, ca preoți ai cultului sfânt și ca slujitori înzestrați cu autoritate”[4].

2.1. Liturgia hirotonirii

În Noul Testament, misiunea apostolică este transmisă prin impunerea mâinilor însoțită de o rugăciune (cf. Fpt 6,6; 1 Tim 4,14; 5,22; 2 Tim 1,6); aceasta este practica

atestată în cele mai vechi rituri de hirotonire, precum cele consemnate în *Traditio Apostolica* și *Statuta Ecclesiae Antiqua*. Acest nucleu esențial, care constituie semnul sacramental, a fost îmbogățit de-a lungul secolelor cu unele rituri complementare, care pot diferi în diferitele tradiții liturgice. „În Ritul latin, riturile de început – prezentarea și alegerea candidatului la hirotonire, omilia episcopului, întrebările puse candidatului, litania sfinților – atestă că alegerea candidatului s-a făcut în conformitate cu practica Bisericii și pregătesc actul solemn al consacrării, după care mai multe rituri vin să exprime și să completeze în chip simbolic misterul ce s-a săvârșit: pentru episcop și pentru preot, ungerea cu sfânta crismă, semn al ungerii speciale a Duhului Sfânt, care face rodnică slujirea lor; punerea în mâinile episcopului a Evangheliarului, a inelului, a mitrei

și a crucii, ca semn al misiunii lui apostolice de vestire a Cuvântului lui Dumnezeu, al fidelității lui față de Biserică, mireasa lui Cristos, al misiunii lui de păstor al turmei Domnului; punerea în mâinile preotului a patenei și a potirului, «ofranda poporului sfânt», pe care este chemat să o înfățișeze lui Dumnezeu; punerea în mâinile diaconului a Evangheliarului pentru a arăta că a primit misiunea de a vesti Evanghelia lui Cristos” (*Catehismul*, nr. 1574).

2.2. Natura și efectele hirotonirii primite

Prin sacramentul Preoției se conferă o participare la preoția lui Cristos, după modul transmis prin succesiunea apostolică. Preoția ministerială se deosebește de preoția comună a credincioșilor, care provine din Botez și din Mir; ambele „se rânduiesc una pentru alta”, dar

„diferă totuși una de alta în esență”[5]. Este specific și propriu preoției ministeriale să fie „o reprezentare sacramentală a lui Cristos-Cap și Păstor”[6], ceea ce permite exercitarea autorității lui Cristos în funcția pastorală de predicare și de conducere, și acțiunea *in persona Christi* în exercitarea ministerului sacramental.

Această repraesentatio Christi Capitis subsistă întotdeauna în slujitor, a cărui suflet a fost pecetluit cu caracterul sacramental, imprimat în mod indelebil în suflet la hirotonire. Caracterul este, așadar, efectul principal al sacramentului și, fiind o realitate permanentă, face ca hirotonirea să nu poată fi nici repetată, nici desființată, nici conferită pentru o perioadă limitată. „Un subiect hirotonit în mod valid poate fi, desigur, din motive grave, dispensat de obligațiile și funcțiile

legate de hirotonire ori i se poate interzice exercitarea lor, însă nu mai poate redeveni laic în sens strict” (*Catehismul*, nr. 1583).

Hirotonirea, în fiecare dintre gradele sale, conferă, de asemenea, „harul Duhului Sfânt propriu acestui sacrament”, care este „acela de a fi configurat cu Cristos Preotul, Învățătorul și Păstorul, al cărui slujitor este rânduit cel care primește hirotonirea” (*Catehismul*, nr. 1585).

Această ministerialitate este în același timp dar și misiune, deoarece hirotonirea se primește în vederea serviciului adus lui Cristos și credincioșilor, care în Biserică formează Trupul Său mistic. Mai specific, pentru episcop, darul primit este „Duhul de cărmuire pe care l-ai dăruit Fiului tău preaiubit Isus Cristos și pe care El l-a dăruit sfinților apostoli”[7]. Pentru preot se cere de la Dumnezeu darul Duhului Sfânt „ca să fie vrednic de a sta fără

prihană înaintea altarului tău, de a vesti Evanghelia Împărăției tale, de a îndeplini slujirea cuvântului adevărului tău, de a-ți aduce daruri și jertfe spirituale, de a reînnoi poporul tău prin baia nașterii celei de a doua; astfel încât el însuși să meargă în întâmpinarea marelui nostru Dumnezeu și Mântuitor Isus Cristos”[8]. În cazul diaconilor, „harul sacramental le dă forța necesară pentru a sluji Poporul lui Dumnezeu prin diaconia liturgiei, a cuvântului și a iubirii, în comuniune cu Episcopul și cu preoțimea lui” (*Catehismul*, nr. 1588).

2.3. Gradele sacramentului Preoției

Diaconatul, prezbiteratul și episcopatul păstrează între ele o relație intrinsecă, ca grade ale singurei realități sacramentale a Preoției, primite succesiv într-un mod inclusiv. La rândul lor, ele se

disting în funcție de realitatea sacramentală conferită și de funcțiile corespunzătoare în Biserică.

Episcopatul este „plinătatea sacramentului Preoției”, numită „în liturgia Bisericii și în glasul Sfinților Părinți Preoție supremă, culmea slujirii sacre”[9]. Episcopilor le este încredințată „misiunea de a păstori Biserica particulară ce i-a fost încredințată”, stând „în fruntea turmei, în numele lui Dumnezeu, ca păstori, ca învățători ai doctrinei, ca preoți ai cultului sfânt și ca slujitori înzestrați cu autoritate”[10]. Ei sunt succesorii apostolilor și membri ai colegiului episcopal, în care sunt încorporați imediat în virtutea hirotonirii, păstrând comuniunea ierarhică cu Papa, capul colegiului, și cu ceilalți membri. Le revine în principal funcția de capitalitate, atât în Biserica universală, cât și prin prezidarea Bisericilor locale, pe care le conduc „ca vicari și delegați ai lui

Cristos”, și o fac „prin sfaturile, îndemnurile, exemplele lor, dar și prin autoritatea și puterea sacră”[11]. Dintre îndatoririle episcopilor „se remarcă predicarea Evangheliei. Căci episcopii sunt propovăduitorii credinței, care aduc noi ucenici lui Cristos, sunt învățători autentici, adică înzestrați cu autoritatea lui Cristos, care predică poporului încredințat lor credința de crezut și de aplicat în viață”, iar „când învață în comuniune cu Romanul Pontif, trebuie să fie respectați de toți ca martori ai adevărului divin și catolic”[12]. În fine, ca administratori ai harului preoției supreme, ei îndrumă cu autoritatea lor distribuirea rodnică a sacramentelor: „Ei reglementează administrarea Botezului, prin care se acordă participarea la preoția regală a lui Cristos. Ei sunt miniștrii originari ai Mirului, dispensatori ai sfințirilor sacre și moderatori ai disciplinei penitențiale; ei îndeamnă

și învață cu sârguință pe poporul lor să participe cu credință și cu reverență la liturgie și mai ales la Sfânta Jertfă a Liturghiei”[13].

Prezbiteratul a fost instituit de Dumnezeu pentru ca slujitorii Săi „să aibă puterea sacră a ordinului de a oferi jertfa și de a ierta păcatele și să exercite public, în numele lui Cristos, funcția preotească în folosul oamenilor”[14]. Preoților le-a fost încredințată funcția ministerială „în grad subordonat, pentru ca aceștia, constituiți în Ordinul preotesc, să fie colaboratorii Ordinului episcopal pentru a împlini cum se cuvine misiunea apostolică încredințată de Cristos”[15]. Ei participă „la autoritatea cu care Cristos însuși zidește, sfințește și cârmuiește Trupul său”, iar prin hirotonirea sacramentală primită „sunt însemnați cu un caracter special, și astfel, sunt făcuți asemenea chipului lui Cristos Preotul, așa încât să poată

acționa în persoana lui Cristos Capul”[16]. Ei „formează, împreună cu Episcopul lor, o unică preoțime cu diferite ocupații”[17] și își exercită misiunea în contact imediat cu oamenii. Mai concret, preoții „au ca îndatorire principală să propovăduiască tuturor Evanghelia lui Dumnezeu, pentru a zidi și a spori Poporul lui Dumnezeu, împlinind porunca Domnului: «Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia toute făpturii»”[18]. Funcția lor este centrată „în cultul euharistic sau adunarea euharistică, în care, acționând *in persona Christi* și proclamând misterul Lui, unesc rugăciunile credincioșilor cu jertfa Capului lor (cf. 1 Cor 11,26), reprezentând și aplicând în jertfa Liturghiei, până la venirea Domnului, unica Jertfă a Noului Testament, anume cea a lui Cristos, care se oferă pe Sine Tatălui, ca Victimă nepătată (cf. Evr 9,14-28)”[19]. Aceasta este unită cu

„ministerul împăcării și al mângâierii”, pe care îl exercită „față de credincioșii pocăiți sau bolnavi”. Ca adevărați păstori, „ei, exercitând, în măsura autorității lor, lucrarea lui Cristos, Păstor și Cap, adună familia lui Dumnezeu ca o frăție adunată într-un singur duh și, prin Cristos, o conduc în Duhul Sfânt către Dumnezeu Tatăl”[20].

Diaconii constituie „treapta inferioară a ierarhiei”. Li se impun mâinile „nu pentru preoție, ci pentru slujire”, pe care o exercită ca o *repraesentatio Christi Servi*. Revine diaconilor „administrarea solemnă a Botezului, păstrarea și distribuția Euharistiei, asistența în numele Bisericii și binecuvântarea căsătoriei, ducerea Viaticului muribunzilor, citirea Sfintei Scripturi credincioșilor, îndrumarea și îndemnarea poporului, președinția cultului și a rugăciunii credincioșilor, administrarea sacramentalelor,

președinția riturilor înmormântării și înhumării””[21].

3. Ministrul și subiectul sacramentului

Administrarea sacramentului Preoției în cele trei grade este rezervată în mod exclusiv episcopului: în Noul Testament numai apostolii îl conferă, iar, „dat fiind că sacramentul Preoției este sacramentul slujirii apostolice, episcopii, ca urmași ai Apostolilor, au misiunea de a transmite «darul spiritual» (LG 21), «sămânța apostolică» (LG 20)” (*Catehismul*, nr. 1576), păstrată de-a lungul secolelor în ministerul hirotonit.

Pentru ca hirotonirea episcopală să fie îngăduită, în Biserica latină, este necesar un mandat explicit pontifical (cf. *Codul de drept canonic*, can. 1013); în Bisericile orientale este rezervată Romanului Pontif,

Patriarhului sau Mitropolitului, fiind întotdeauna ilicită dacă nu există un mandat legitim (cf. *Codul canoanelor Bisericii orientale*, can. 745). În cazul hirotonirii preoțești și diaconale, este necesar ca consacrantul să fie episcopul propriu al candidatului, sau să se emită scrisorile dimisorii de către autoritatea competentă (cf. *Codul de drept canonic*, can. 1015-1016); dacă hirotonirea are loc în afara propriei circumscripții, este necesară permisiunea episcopului diecezan (cf. *Codul de drept canonic*, can. 1017).

Pentru validitatea sfințirii în aceste trei trepte este necesar ca candidatul să fie bărbat și să fie botezat. Isus Cristos, într-adevăr, a ales ca apostoli doar bărbați, deși printre cei care Îl urmau se aflau și femei, care în mai multe ocazii au dovedit o fidelitate mai mare. Acest comportament al Domnului este normativ pentru întreaga viață a Bisericii și nu poate

fi considerat circumstanțial, întrucât și apostolii s-au simțit legați de această practică și au impus mâinile numai asupra bărbaților, chiar și atunci când Biserica s-a răspândit în regiuni unde prezența femeilor în slujire nu genera disensiuni. Părinții Bisericii au urmat cu fidelitate această normă, conștienți că se trata de o tradiție obligatorie, care a fost consemnată cu insistență în decretele sinodale. Biserica, în consecință, „nu se consideră împuternicită să admită femeile la hirotonirea preoțească””[22].

O hirotonire legitimă și pe deplin roditoare necesită, în plus, din partea candidatului, vocația ca realitate supranaturală, confirmată totodată prin invitația autorității competente („chemarea ierarhiei”). Pe de altă parte, în Biserica latină este în vigoare legea celibatului eclesastic pentru cei hirotoniți în cele trei grade; aceasta „nu este cerută,

firește, de esența preoției în sine”[23], dar „în multe sensuri este adecvată pentru preoție”, deoarece prin ea clericii participă la modalitatea de a trăi celib asumată de Cristos pentru a-Și împlini misiunea, „se unește mai ușor cu El cu o inimă nedespărțită, se dedică mai liber în El și pentru El slujirii lui Dumnezeu și al oamenilor”. Prin dăruirea deplină a vieții lor pentru misiunea încredințată, cei hirotoniți „evocă logodna misterioasă stabilită de Dumnezeu (...), prin care Biserica nu are decât pe Cristos drept Mire. În plus, se constituie în semn viu al acelei lumi viitoare, deja prezentă prin credință și caritate, în care fiii învierii nu se vor însura și nici nu se vor mărita”[24]. Nu sunt legați de celibat diaconii permanenți, nici diaconii și preoții din Bisericile orientale. În sfârșit pentru sfințirea lor se cere o anumită dispoziție interioară și exterioară, o vârstă obligatorie și cunoștințe, îndeplinirea

sfînțirilor premergătoare și absența impedimentelor și iregularităților (cf. *Codul de drept canonic*, can. 1029-1042; *Codul canoanelor Bisericii orientale*, (can. 758-762). La candidații sfînțirii episcopale sunt valabile condiții speciale care asigură idoneitatea lor (cf. *Codul de drept canonic*, can. 378).

Bibliografie de bază

— *Catehismul Bisericii Catolice*, nn. 1533-1600.

Lecturi recomandate

— Conciliul Vatican II, Const. *Lumen gentium*, nn. 18-29; Decr. *Presbyterorum ordinis*, nn. 2, 4-6, 15-17.

— Sf. Josemaría Escrivá, Omilia
„Preot pentru eternitate”, în *A iubi
Biserica*.

[1] Congregația pentru Doctrina
Credinței, Decl. *Dominus Iesus*, 6-
VIII-2000, nr. 14.

[2] Conciliul Vatican II, Const. *Lumen
gentium*, nr. 19.

[3] *Ibidem*, nr. 20.

[4] *Ibidem*, nr. 10.

[5] Sf. Ioan Paul al II-lea, Exh. apost.
Pastores dabo vobis, 25-III-1992, nr.
15.

[6] *Pontificalul Roman*, Ordinarea
episcopală, Rugăciunea
consacratorie.

[7] Ritul bizantin, Rugăciunea de
hirotonire preoțească.

- [8] Conciliul Vatican II, Const. *Lumen gentium*, nr. 29.
- [9] *Ibidem*, nr. 21.
- [10] *Ibidem*, nr. 20.
- [11] *Ibidem*, nr. 27.
- [12] *Ibidem*, nr. 25.
- [13] *Ibidem*, nr. 26.
- [14] Conciliul Vatican II, Decr. *Presbyterorum ordinis*, nr. 2.
- [15] *Ibidem*.
- [16] *Ibidem*.
- [17] Conciliul Vatican II, Const. *Lumen gentium*, nr. 28.
- [18] *Ibidem*, Decr. *Presbyterorum ordinis*, nr. 4.
- [19] Conciliul Vatican II, Const. *Lumen gentium*, nr. 28.

[20] *Ibidem*.

[21] *Ibidem*, nr. 29.

[22] Sf. Ioan Paul al II-lea, Scrisoare apost. *Ordinatio sacerdotalis*, 22-V-1994, nr. 2.

[23] Conciliul Vatican II, Decr. *Presbyterorum ordinis*, nr. 16.

[24] *Ibidem*.

Philip Goyret / Traducere: Iosif Fickl

.....

pdf | document generat automat din
<https://opusdei.org/ro-ro/article/tema-a-25-a-sacramentul-preotiei/>
(15.03.2026)